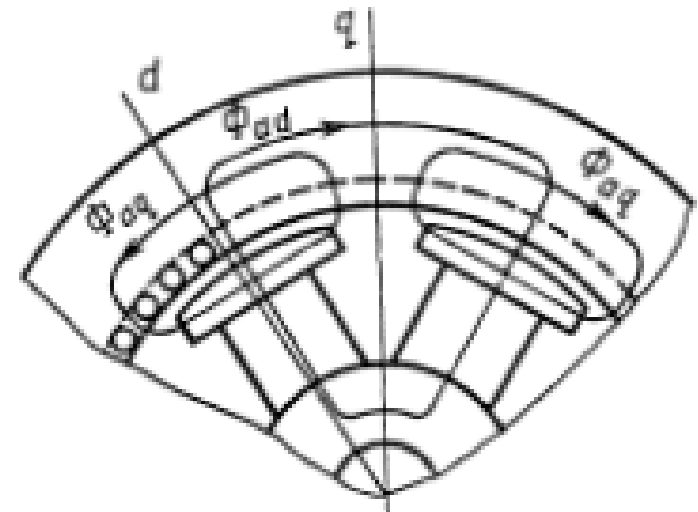

Лекція №3

Особливості синхронних БЕМ з ПМ та область їх застосування

По відношенню до СМ класичної конструкції СМ із ПМ мають наступні особливості:

1. Не допускають форсування збудження, тому СМ із ПМ розраховується на підвищену потужність.
2. Виконуються із мінімальним повітряним проміжком, оскільки зменшення параметру X_d досягається за рахунок низької провідності магнітному потоку по осі d .
3. $X_d < X_q$, оскільки в СМ із ПМ, що армовані магнітом`якими наконечниками лінії магнітного поля  $\Phi_{ad}$  замикаються вздовж магніту, що має низьку магнітну провідність, а лінії потоку  $\Phi_{aq}$  замикаються через магнітом`які полісні наконечники;
4. Підвищена пожежонебезпека на транспортних установках.

Область застосування БЕМ із ПМ

БЕМ із ПМ застосовуються:

- автономні енергетичні установки;
- транспорт;
- авіаційна енергетика;
- електромашинні перетворювачі енергії (перетворювачі кількості фаз, частоти, роду струму);
- металургійна та хімічна промисловість;
- вентилятори, насоси, кондиціонери;
- привід судових гвинтів;
- кінетичні акумулятори енергії, що використовуються в космічних апаратах.

Потужність кВт	Асинхронні двигуни			СД із ПМ		
	n, об/хв	cosφ	ККД, %	n, об/хв	cosφ	ККД, %
1,5	1410	0,78	75,0	1500	0,85	82
4,5	1420	0,83	79,5	1500	0,90	86
11	1450	0,83	86,2	1500	0,90	91
18,5	1450	0,85	88,0	1500	0,90	92

БЕМ з обмотками збудження.

Безконтактні СМ із обертовим випрямлячем

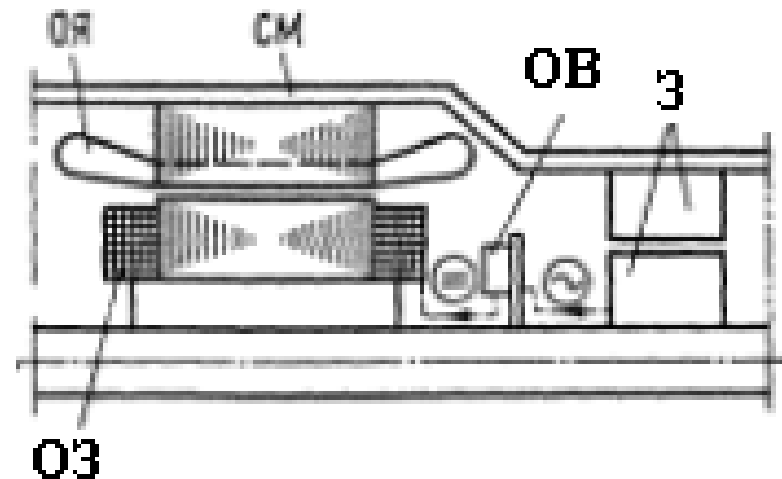
На відміну від звичайних СМ, в даній машині живлення ОЗ відбувається від спеціального збудника, що забезпечує безконтактну передачу енергії від статора до ротора електромагнітним шляхом.

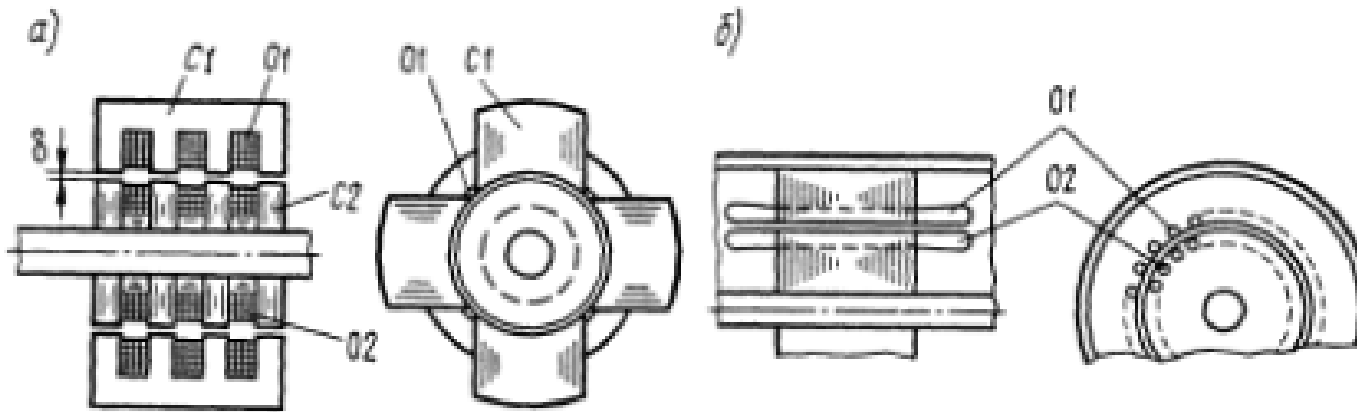
Типова компоновка даної ЕМ приведено на рисунку.

Типи збуджувачів

Використовуються:

- Обертові трансформатори;
- Асинхронні збудники;
- Синхронні збудники.

Обертвий трансформатор (а) складається із первинного кола з обмоткою O_1 та осердям C_1 , та на роторі вторинного кола із обмоткою O_2 і осердям C_2 . Між магнітними осердями знаходиться мінімально можливий конструктивний повітряний проміжок δ .

Перевагами ОТ є: незалежність процесу трансформації енергії від частоти обертання ротора БЕМ.

Недоліками ОТ є: необхідність проектування первинного кола ОТ на повну потужність кола збудження БЕМ.

Асинхронний збудник (АЗ) (б) являє собою звичайну АМ із первинною та вторинною обмотками O_1 , O_2 , що знаходяться в пазах циліндричних шихтованих магнітопроводів. Потік обмотки O_1 направлений зустрічно по відношенню до ротора.

Зажими O2 під'єднуються до обертового випрямляча (ОВ). В обмотці O2 наводиться ЕРС, пропорційна ковзанню. АЗ забезпечує трансформаторну передачу електроенергії від статора до ротора, а також виступає в ролі підсилювача електричної енергії. Тому, первинне коло АЗ виконується на меншу потужність кола збудження БЕМ.

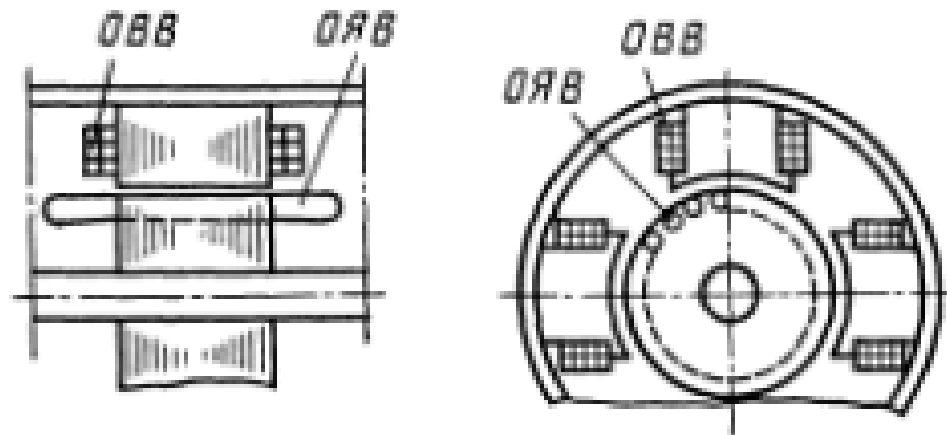
Переваги АЗ:

простота конструкції;

низька електромагнітна постійна часу, що покращує швидкодію регулювання БЕМ.

Недоліки АЗ: повна потужність обмотки O1 ненабагато менше потужності обмотки O2.

Синхронні збуджувачі

Це СТ із полюсами на статорі. На полюсах розташовується обмотка збудження збуджувача (ОЗЗ), що живиться постійним струмом, а багатofазна обмотка якоря збуджувача (ОЯЗ) знаходиться із своїм осердям на роторі і під'єднується до ОЗ БЕМ через обертовий випрямляч.

СЗ являється підсилювачем електричної потужності, потужність ОЗЗ складає 4...8% потужності ОЯЗ і відповідно, потужності ОЗ.

Преваги СЗ: найменші потужності керуючих та регулюючих ланцюгів; найкращі вагогабаритні показники.

Недоліки СЗ: підвищені, відносно ОТ та АЗ, електромагнітні постійні часу та інерційність регулювання.

В конструкціях БСЗ магнітне осердя виконується ненасиченим для забезпечення лінійної залежності між струмом керування та струмом ОЗ.

Застосування БЕМ із ОЗ

1. Автономні енергоустановки (безщіткові СД для компресорних установок, для вибухонебезпечних умов (320...800 кВт), маховики (із зовнішнім ротором, 60...500 кВт, генератори з дизельним приводом (770...10500 кВА));
2. Турбоустановки;
3. Судновий привід (500...3500 кВА, 750...1500 об/хв);
4. Залізничний транспорт;
5. Потужні вантажні автомобілі (самоскиди);
6. Тягові БЕМ;
7. Авіаційні енергосистеми (найбільш компактні, 30...200 кВА);
8. Автономні бортові енергоустановки високої потужності (автономна гвинтокрильна установка 2,5 МВА, 5 кВ, 13000 об/хв).

До основних переваг БЕМ із ОВ відносяться: задовільні вагогабаритні показники; мінімальні потужності керування; забезпечуються регулювання вихідної наруги в широких межах та високий рівень її стабілізації.

Основні недоліки БЕМ із ОВ: складна електрична схема та наявність на роторі обмоток, напівпровідникових вентилів, захисних елементів, фільтрів, що знижує надійність його роботи, максимальні швидкості та допустимий нагрів.